

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **FEMME a.s.**, se sídlem Veletržní 590/43, Praha 7, zast. Mgr. Miloslavem Strnadem, advokátem, se sídlem Jugoslávská 620/29, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 65, Praha 10, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2022, č. j. 9 A 90/2019 - 121, o návrhu žalovaného na přiznání odkladného účinku,

t a k t o :

Návrh žalovaného na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti **s e z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze, kterým bylo zrušeno rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 10. 6. 2019, č. j. MZP/2019/580/786, sp. zn. ZN/MZP/2019/530/134 ve věci uložení povinnosti zaplatit správnímu orgánu potřebné náklady ve výši 19 430 955 Kč v souvislosti s nařízenou exekucí k vymození povinnosti provést likvidaci obsahu retenční nádrže nacházející se na pozemku p. č. 316/9 v k. ú. Bezděkov u Žatce; tuto povinnost žalobce ve stanovené lhůtě nesplnil.

[2] Společně s podáním kasační stížnosti požádal stěžovatel o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti podle § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V návrhu na jeho přiznání uvedl, že z jednání žalobce je zřejmá snaha o likvidaci bez právního nástupce; v případě, kdy dojde ke zrušení usnesení o uložení povinnosti zaplatit vyčíslené náklady na provedení prací, dojde zcela jistě k návrhu žalobce na zastavení exekuce a s ohledem na skutečnost, že exekuční příkaz by byl zrušen, dojde ze strany soudu k zastavení exekuce. Nadto, v případě, kdy trestní soud (v současnosti je vedeno trestní řízení u OS Louny s obžalovanými společnostmi FEMME a. s. a D. H., v postavení předsedkyně představenstva společnosti, a obžalovaným F. N., ředitelem společnosti; Česká republika prostřednictvím ČIŽP uplatnila v trestním řízení nárok na náhradu škody ve výši 19 430 955 Kč odpovídající vyčíslené částce k provedení prací uložených žalobci rozhodnutím ČIŽP ze dne 30. 1. 2019) skončí pravomocně řízení, a dojde ke zrušení zajištění majetku žalobce, majetek bude opět v jeho

rukou; v takovém případě nemá ČR jednající prostřednictvím ČIŽP jakoukoli jinou možnost, jak zajistit, aby nedošlo k likvidaci žalobce bez právního nástupce. Dále stěžovatel poukazuje na škodlivost vypouštěného tekutého odpadu obsahujícího toxické kovy, ekologické škody na fauně a flóře. V případě, kdy nebude přiznán odkladný účinek, dle stěžovatele dojde k nemožnosti vymoci náklady na provedení prací žalobcem, přičemž je zřejmá jeho snaha odpovědnosti provést práce se zbavit, a to prostřednictvím smluv, jejichž předmětem je povinnost jiných osob vykonat práce za něj, rovněž je zřejmá snaha o jeho zrušení.

[3] Dle stěžovatele přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nemůže být pro žalobce větší újmou, než je újma, která nepřiznáním odkladného účinku může vzniknout státu, jelikož žalobce v současné době již prakticky žádnou činnost neprovádí, dle výpisu z obchodního rejstříku je zřejmé, že žalobce směřoval ke zrušení po provedené likvidaci. Dle stěžovatele zde převažuje zájem na zajištění odstranění ekologické zátěže na daném území, a to zejména z důvodu ochrany veřejného zdraví a ochrany životního prostředí; v retenční nádrži se nachází celá řada závadných látek, včetně látek obsahujících těžké kovy, ropné látky. Dle stěžovatele jsou naplněny předpoklady pro přiznání odkladného účinku.

[4] Žalobce ve vyjádření k návrhu poukazuje na to, že stěžovatel zkresluje stav věci ve svůj prospěch a opomíjí důležité okolnosti. Základem věci je nezákonný postup ČIŽP, která exekučně vymáhá povinnost z usnesení, které však zavazuje jiný subjekt; ČIŽP se žalobcem nevedla ani správní řízení, nevedla ho jako účastníka řízení; za nesplnění povinností sankcionovala společnost Femme Plus, nikoli žalobce. Podstatou sporu tak není právní otázka výkladu § 42 odst. 2 zákona č. 254/2011 Sb., vodní zákon, jak tvrdí stěžovatel v kasační stížnosti; žalobce byl úspěšný v žalobě ze zcela jiného důvodu. Žalobce dodává, že je připraven polemizovat se stěžovatelem o interpretaci, smyslu a účelu § 42 vodního zákona, nicméně není spravedlivé požadovat, aby po celou dobu vedení řízení byl zatížen exekucí, kterou městský soud označil za nezákonnou. V dalším žalobce popisuje skutkový stav sporu, poukazuje především na to, že ač nebyl provozovatelem ani vlastníkem areálu, byla na něm vymáhána povinnost likvidace obsahu retenční nádrže, a to formou náhradního výkonu ke splnění této povinnosti; poukázal na to, že převod (prodej společnosti Witcombe Real, a.s., nyní Femme plus, a. s.) závodu byl s předstihem oznámen ČIŽP, kupující společnost se ve smlouvě o koupi závodu zavázala zcela na své náklady uvedenou ekologickou újmu odstranit (což se projevilo snížením kupní ceny); po převodu závodu ČIŽP vedla správní řízení se společností Femme Plus, na kterou povinnost dle § 42 vodního zákona přešla; od února 2017 (převod závodu) do ledna 2019 (doručení usnesení) nebylo s žalobcem jednáno; ČIŽP s ním začala jednat až poté, kdy bylo v rámci insolvenčního řízení společnosti Femme Plus vydáno rozhodnutí o úpadku. Žalobce dále podotýká, že ČIŽP považovala po celou dobu za viníka společnost Femme Plus, ve výroku rozhodnutí o udělení sankce je výslovně uvedeno, že tato společnost je vinna tím, že nesplnila opatření k nápravě, čímž porušila svoji povinnost...; v odůvodnění je popsáno, jaká povinnost jí byla uložena a proč je jí uložena sankce. Jinými slovy, ČIŽP uložila dne 6. 11. 2018 sankci společnosti Femme Plus za nesplnění povinnosti a následně dne 31. 1. 2019 její splnění uložila žalobci. Dle žalobce si nemůže ČIŽP účelově vybírat, po jakém subjektu bude vymáhat povinnosti, za zcela nepřípustné pak považuje, aby subjekty, jimž povinnost ukládá, střídala, podle toho, jak se jí to hodí. Žalobce dodává, že

pokračování

zástupkyně stěžovatele ostatně před městským soudem při jednání nebyla ani schopna tento postup ČIŽP vysvětlit.

[5] Žalobce rovněž poukazuje na nepravdivost tvrzení stěžovatele, zamlžuje, že současný stav lokality zapříčinila společnost Femme Plus, jakýkoli závěr OS v Lounech se vztahuje nejpozději ke skutkovému stavu v roce 2016, nikoli ke stavu v roce 2019, navíc proti rozsudku bylo podáno odvolání a není dosud pravomocný. Žalobce rovněž poukázal na to, že společností Femme Plus byly sváženy další odpady, což dokládají i výsledky kontroly ČIŽP ze dne 15. 10. 2018, rovněž z rozhodnutí ČIŽP ze dne 16. 11. 2018 vyplývá, že v lokalitě nadále dochází k vážnému poškozování životního prostředí nepovolenou činností, kdy jsou do terénu vypouštěny znečištěné odpadní vody. Žalobce nemůže nést náklady a odpovědnost za likvidaci znečištění, kterého se dopustil jiný subjekt, který nadto byl za svoji činnost trestán. S přiznání odkladného účinku nesouhlasí.

[6] Podle § 107 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek, Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat, přitom se užije přiměřeně § 73 odst. 2 s. ř. s., podle kterého lze přiznat odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. O přiznání odkladného účinku přitom může žádat také žalovaný správní orgán, a to ze stejných důvodů jako žalobce (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006 - 49, č. 1255/2007 Sb. NSS).

[7] Je třeba zdůraznit, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti tam, kde kasační stížnost nemá odkladný účinek ze zákona, je mimořádným institutem, kterým Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není případně zákonným postupem zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pouze pro případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[8] Po zhodnocení důvodů uvedených stěžovatelem a okolností projednávané věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nejsou v daném případě splněny.

[9] Kromě formální podmínky, jíž je vznesení příslušného návrhu, je tedy pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nutné splnění tří podmínek: 1/ výkon nebo jiné právní následky musejí pro stěžovatele znamenat újmu, 2/ újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a 3/ přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014 - 58, č. 3270/2015 Sb. NSS). Povinnost tvrdit a prokázat hrozbu újmy přitom tíží stěžovatele (viz usnesení NSS ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012 - 32). Hrozící újma musí být závažná a reálná, nikoli pouze hypotetická a bagatelní (srov. usnesení NSS ze dne 3. 10. 2017, č. j. 9 Afs 275/2017 - 20).

[10] Přiznání odkladného účinku kasační stížnosti správního orgánu je pak možné dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu vázat toliko na výjimečné případy, kdy

odložení účinků rozhodnutí krajského soudu bude podmíněno ochranou důležitého veřejného zájmu, jehož ohrožení bude v konkrétním případě představovat onu nepoměrně větší újmu, než která přiznáním odkladného účinku vznikne jiným osobám a která nebude v rozporu s jiným veřejným zájmem. Nejvyšší správní soud uvedl ve své judikatuře příkladmo případy, kdy může dojít k ohrožení důležitého veřejného zájmu, např. vrácení řidičského oprávnění duševně choré osobě, vystavení zbrojního průkazu nebezpečnému recidivistovi, udělení povolení k obchodu s vojenským materiálem zločinnému podniku (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006 - 49, č. 1255/2007 Sb. NSS; též usnesení NSS č. j. 1 Afs 392/2017 - 27, ze dne 7. 12. 2017).

[11] V daném případě stěžovatel poukazuje na ohrožení veřejného zájmu – na ochranu veřejného zdraví, ochranu životního prostředí a zajištění odstranění ekologické zátěže na daném území. Nicméně, žalobce není tím, kdo v současné době na daném území cokoli skládá; především však v projednávané věci bylo žalobci uloženo peněžité plnění k úhradě nákladů spojených s odklizením odpadu. Samotné neuhrazení požadované částky, byť souvisí s provedením odklízecích prací – odstraněním ekologické zátěže, však zcela jistě samo o sobě fyzické likvidaci odpadu k tomu příslušnými subjekty nebrání. Nelze rovněž pominout, jak vyplývá ze spisu, že ekologická zátěž v daném území existuje již od roku 2018 a dosud nebyly (zřejmě) činy žádné faktické kroky k tomu, aby nepříznivé následky pro životní prostředí, jakož i ochranu zdraví stěžovatel nějak neřešil.

[12] Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že přiznání odkladného účinku nemůže být odůvodněno veřejným zájmem na odstranění ekologické zátěže, resp. komplikacemi s tím spojenými; v této potřebě soud nespatřuje riziko nenahraditelné újmy. Soud musí rovněž vzít v potaz i potenciální újmu, která může přiznáním odkladného účinku vzniknout jiným osobám, konkrétně žalobci (srov. usnesení NSS č. j. 3 Afs 415/2021 - 36, ze dne 28. 2. 2022).

[13] Otázkou proto je, zda přiznání odkladného účinku stěžovateli je možné považovat za vhodný prostředek, který je způsobilý ochránit oprávněné zájmy na ochranu zdraví a životního prostředí a zároveň neznámenat nepoměrně větší újmu pro žalobce. Nejvyšší správní soud přitom dospěl k názoru, že tomu tak není.

[14] Břemeno tvrzení i břemeno důkazní nese stěžovatel. Stěžovatel v návrhu jednak dospívá ke spekulativním závěrům o (ne)dobytnosti vyčíslené částky určené na náklady k provedení prací; jednak poukazuje na ochranu životního prostředí. Z toho však není patrné, jaká konkrétní újma podle stěžovatele konkrétně jím prezentovanému veřejnému zájmu v případě nepřiznání odkladného účinku hrozí. Jak již Nejvyšší správní soud opakovaně zdůraznil, důvodem přiznání odkladného účinku nemůže být pouze zajištění dobytnosti pohledávky.

[15] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížností podle § 107 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. zamítl. Tím Nejvyšší správní soud žádným způsobem nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

pokračování

V Brně dne 17. května 2022

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu